

Vanhusneuvoston kokous

Aika: 3.4.2019 klo 14.00–16.00

Paikka: Kaupungintalo, Kokoomuksen ryhmähuone, Aleksanterinkatu 20

Osallistujat: Laura Varjokari (puheenjohtaja), Mirja Arajärvi, Timo Auranen, ~~Pirjo-Liisa Kangasniemi~~, Lilli Kenttämää, Erja Kauppinen, Veijo Lehto, Lena Lindberg, Markus Löfström, Seija Meripaasi, ~~Anne Nissinen~~, ~~Titta Reunanen~~, Marja Ruotsalainen, Silva Siponkoski, Satu Luomajoki, Pia Nybom, Olli Salin, ~~Johanna Seppälä~~, Lala Sjöblom, ~~Pirkko Telaranta~~ Touko Niinimäki, ~~Pirjo Tuujala~~, Toivo Tupin ja Heli Rantanen (sihteeri).

Asiantuntijat/vieraat: viestintäjohtaja Liisa Kivelä (kohta 4) ja Helsingin nuorisoneuvoston puheenjohtaja Vivian Ljungqvist, jäsenet Max TalviOja, Iiris Kuparinen, Chaiwat Kiattrakoolchai ja sihteeri Krista Huovinen (kohta 5)

1. Kokouksen avaaminen ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Todettiin, että Pirjo-Liisa Kangasniemen tilalla oli varahenkilö Lilli Kenttämää, Satu Luomajoen (kasvatuksen ja koulutuksen toimiala) tilalla Pia Nybom ja Pirkko Telarannan tilalla oli varahenkilö Touko Niinimäki.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista ja sovittiin, että kohdassa muut asiat käsitellään pankkiasiointia.

3. Edellisen kokouksen muistio

Kokouksen 6.3.2019 muistio oli jaettu 14.3.2019. Kohdan 6 kirjaukseen toivotaan muutoksia. Seija Meripaasi ilmoittaa korjaukset Outi Pauligille.

4. Kaupungin viestintäjohtajan Liisa Kivelän vierailu

Liisa Kivelä esitteli uutta viestintäosastoa ja sen organisoitumista. Käsiteltiin vanhusneuvoston etukäteen lähettämiä kysymyksiä:

1. Miten saadaan vanhusneuvostolle lisää näkyvyyttä ja tehoa viestintään? Viestintäjohtajan vinkit?

Kivelä totesi, että kysymys on hyvin tyypillinen. Perusasioita ovat: listatkaa kohderyhmät, jotka pitäisi tavoittaa ja millä viestillä? Mitä halutaan saada aikaan (informoida vai innostaa)? Onko kiinnostavaa kerrottavaa? Ihmiset usein tietävät asioista, mutta puuttuu ”herääminen”. Kanavia on paljon, mutta on mietittävä mikä sopii. Helsingin Sanomien Helsinki-liite voisi olla hyvä kanava, koska sinne halutaan henkilöistä lähteviä juttuja. Vanhusneuvoston tärkeitä kohteita ovat esimerkiksi tietyt virkamiehet, joita voisi tavata henkilökohtaisesti. Viestintä kannattaa miettiä tyyliin ”tiesitkö että” tai ”toisin kuin luullaan” – näillä lähtökulmilla on hyvä lähestyä toimittajia. Toimittajan voi saada innostumaan. Yllättävä ja kiinnostava asia menee läpi.

Vanhusneuvoston näkökulmasta olisi tärkeää saada neuvoston toimintaa näkyväksi, jotta sen asiantuntemusta osattaisiin käyttää hyväksi. Nykyään vanhusneuvostosta ja sen toiminnasta ei tiedetä riittävästi. Mahdollisesti ”vanhusneuvosto” on terminä jo vanhanaikainen. Viestintäkanavista todettiin, että Hesari ei tavoita läheskään kaikkia, eikä myöskään sähköinen viestintä verkon kautta.

Viestinnän avuksi voitaisiin järjestää mediatyöpaja.

2. Joka kuudes helsinkiläinen on yli 65-vuotias. Miten saadaan iäkkäämmät ihmiset näkyviin kaupungin viestinnässä? Kaupungin kuvavarastoista on ollut hyvin vaikea löytää kuvia iäkkäämmistä ihmisistä. Kuvia on yleensä vain hoidon ja hoivan kohteena olevista ihmisistä. Seniorit toimijoina ja tavallisessa elämässä puuttuvat. Lisäksi kaupungin tuottamien ohjelmien kuvituksessa (esim. strategia, liikkumisohjelma) on pääosin nuorta väkeä. Kaupungin markkinoinnin kuvissa (turisteille) on voittopuolisesti nuoria ihmisiä.

Liisa Kivelä kertoi, että asia on tiedostettu kaupungin visuaalisen viestinnän ryhmässä ja on jo päätetty lisätä kuvapankkiin markkinointimateriaaleihin kuvia aktiivisista iäkkäistä. Silva Siponkoski kertoi, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on myös jo otettu tällaisia kuvia (yli 200 kpl). Pitää myös herätellä käyttäjiä, jotta kuvia myös käytetään.

Vanhusneuvoston taholta todettiin, että vanhuksille viestimisessä pitää olla sensitiivinen. Esim. yli 90-vuotias lukee viestejä eri tavoin kuin nuorempi. Kuvissa tulisi ottaa huomioon ikäihmisten moninaisuus, esim. sateenkaariseniorit ja eri etniset taustat.

Liisa Kivelä totesi vielä, että asiakasviestintään voidaan yrittää vaikuttaa, mutta myös amatööri viestivät ja se on välillä kömpelöä.

Sovittiin, että aletaan järjestellä mediatyöpajaa. Outi Paulig on yhteydessä Liisa Kivelään.

5. Tapaaminen Helsingin nuorisoneuvoston kanssa

Helsingissä toimii vaaleilla valittu nuorisoneuvosto. Aiemmin v. 2011-2018 nimenä oli Ruudin ydinryhmä. Uusi neuvosto aloitti vuoden 2019 alussa. Vaaleissa oli 75 ehdokasta. Äänestäjillä oli käytössä mm. vaalikone. Valitun neuvoston rakenteessa näkyy kaupungin moninaisuus. Tietoa nuorisoneuvostosta löytyy esim. sivustolta <http://ruuti.munstadi.fi/nuorisoneuvosto/>.

Tammikuusta 2019 lähtien nuorisoneuvoston jäsenillä on kokeiluluontoisena käynnissä läsnäolo- ja puheoikeus kaikissa Helsingin kaupungin toimialalautakunnissa. Kokeilun tausta [siht.lis.:täydennetty kokouksen jälkeen/op] on seuraava:

Kaupungin johtoryhmä käsitteli 13.8.2018 nuorten läsnäolo- ja puheoikeutta valtuustossa ja lautakunnissa. Päätettiin käynnistää selvitys, johon kootaan muiden kaupunkien kokemukset ja toteutuksen vaihtoehdot nuorten edustamisesta kunnallisissa toimielimissä. Elo-syyskuussa toteutettiin kysely, jossa yhdeksän Helsingin jälkeen suurimman kaupungin nuorisovaltuustojen edustajia ja kaupunkien työntekijöitä pyydettiin kuvamaan sitä, kuinka heidän kaupungissaan on toteutettu nuorten edustus lautakunnissa ja muissa kunnallisissa elimissä. Kaupungin johtoryhmässä päätettiin 24.9., että 1.1. aloitetaan kevätkauden kestävä kokeilu nuorten puhe- ja läsnäolo-oikeudesta lautakunnissa. Kokeilun tarkoituksena on pyrkiä parempaan nuorten kuulemiseen ja osallistamiseen. Kokeilu koskee kaikkia lautakuntia. Eri lautakunnissa kokeillaan eri malleja. Valmistelua ohjaa kaupunginkanslia. Nuorisoneuvosto ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala osallistuvat valmisteluun.

Käsiteltiin vanhusneuvoston etukäteen lähettämiä kysymyksiä:

1. Nuorisoneuvoston kokemukset lautakuntatyöhön osallistumisesta ja muusta vaikuttamistoiminnasta?

Nuorten kokemukset ovat olleet hyviä. Nuorten näkökulmaa on saatu hyvin esille lautakuntien kokouksissa ja nuoria on kuunneltu. Päätöksentekoon on voitu vaikuttaa ainakin niin, että lausuntoihin on saatu muokkauksia. Kokeilun valmisteluvaiheessa tavattiin 30-40 valtuutettua. Kanslian toiminta kokeilun ohjaamisessa on ollut systemaattista. Toimialalautakunnissa on koeltavana neljä eri osallistumisen mallia.

Muusta nuorisoneuvoston vaikuttamistoiminnasta kuultiin, että toimialajohtoa tavataan melko säännöllisesti, esim. kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtoa kolmen viikon välein. Toimialojen kohdalla on suuria eroja, mutta vähimmäismäärä on kaksi kertaa vuodessa.

2. Mitä neuvostot voisivat oppia toisiltaan? Olisiko yhteisiä intressejä, tarvetta muulle yhteydenpidolle ja yhteistyölle jatkossa?

Todettiin yhteiseksi asiantuntijuusaspektin tuominen valmisteluun ja päätöksentekoon. Kokemusasiantuntijoina tulisi voida olla mukana jo valmisteluvaiheessa. Lautakunnan kokous on vaikuttamisen kannalta yleensä jo liian myöhäinen ajankohta. Toimialat eivät aktiivisesti kerro, mitä on valmisteilla.

Todettiin, että neuvostoilla on paljon yhteistä. Toimielinten yhteistyötä on syytä jatkaa. Kokousvierailut puolin ja toisin ovat hyväksi. Vanhusneuvosto odottaa kutsua nuorisoneuvoston kokoukseen. Nuorisoneuvosto ottaa seuraavassa kokouksessaan 11.4. esille vanhusneuvoston edustajien kutsumisen ja muut kokouksessa syntyneet ideat yhteistyön jatkamiseksi.

Osallisuusmallin arviointitilaisuudessa 11.4. nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvostot arvioivat yhdessä toimintaansa ja sen kehitystä.

6. Lausunto Terhi Koulumiehen valtuustoaloitteesta

Työvaliokunnan käsittelemä lausuntoluonnos oli lähetetty esityslistan liitteenä. Sosiaali- ja terveystoimialan edustaja Seija Meripaasi kertoi toimialalla tehtävästä työstä yksityisten palvelutuottajien valvonnan kehittämisestä. Neuvoston jäsenille lähetetään asiasta lisää tietoa.

Lausunnon ilmaus ”riittävää vastausta ei ole saatu” muotoillaan uudestaan. Lopullinen sanamuoto lähetetään vielä neuvostolle hyväksyttäväksi.

7. Stadin ikäohjelma

Edellisessä kokouksessa sovittiin, että asiaan palataan. Hyväksyttiin työvaliokunnan esitys, että ikäohjelman sisällöstä ja valmisteluprosessista tehdään jälleen kannanotto, joka lähetetään kaupungin johdolle.

8. Eläkeläisjärjestöjen osallistumismahdollisuudet

Päätettiin tehdä kannanotto, jossa kiinnitetään huomiota eläkeläisjärjestöjen vähäiseen huomioimiseen kaupungin erilaisissa eläkeikäisiä koskevissa valmistelu- ja suunnitteluprosesseissa. Kannanottoon on pyydetään mukaan Helsingin eläkeläisjärjestöt HEJ ry. Sovittiin, että laaditaan kannanotto. Lopullinen sisältö sovitaan yhdessä HEJ:n kanssa. Asia siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

9. Kevään tilaisuuksien valmistelutilanne

15.5.2019 klo 17-19: tapaaminen apulaispormestarien kanssa: apulaispormestarit Vesikansa ja Razmyar ovat aiemmin vahvistaneet osallistumisensa. Mahdollisesti myös apulaispormestari Sinnemäki pääsee mukaan. Sovittiin, että kutsutaan myös toimialajohtajat. Tilaisuuden aiheeksi on sovittu Stadin ikäohjelma, jonka etenemistä voidaan käsitellä aiemmin sovitun kannanoton pohjalta. Toiseksi aiheeksi otetaan eläkeläisjärjestöjen osallistumismahdollisuudet, joita myös voidaan käsitellä kannanoton pohjalta. Tilaisuuden striimaus Helsinki-kanavalle on toteutuksessa.

Kokous 23.5.2019 klo 14-16: Vanhuspalvelujen kilpailuttaminen ja ostopalvelujen valvonta, asiantuntijavieraat sote-toimialalta. Lausunnot vasemmistoliiton ryhmäaloitteesta ja Mari Holopaisen aloitteesta.

Kesäkuun alku: Tapaaminen digitalisaatiojohtaja Mikko Rusaman kanssa: päivä edelleen hie-
man auki [siht.lis. on 4.6. klo 14-15/op]. Aiemmasta suunnitelmasta poiketen ei pidetä yhteiskokouksena vammaisneuvoston kanssa, koska heillä tapaaminen on osana omaa kokousta, jossa on muitakin asioita. Näin ollen kyseessä on tapaaminen, ei kokous. Digitalisaatiojohtajalle lähetään yhteistyössä vammaisneuvoston kanssa etukäteen käsiteltäviä aiheita, joihin kuuluu ainakin digipalvelujen saavutettavuus.

10. Syksyn kokousaikataulu ja aiheet

Työvaliokunnan esitys syksyn kokousajoiksi on jaettu esityslistan liitteenä ja hyväksyttiin. Sovittiin syksyn aiheiksi:

- Lähipalvelut, mahdollisesti yhteistyössä stadiluotsien kanssa.

- Vapaaehtoistoiminta: Miten kaupunki koordinoi vapaaehtoistoimintaa? Esimerkkejä toiminnan muodoista: kirjastojen lukulähettiläät, järjestöjen digineuvonta.
- Elämän loppuvaiheen hyvä hoito, järjestelyt Helsingissä.
- Ikääntyneiden palvelujen uudistaminen ja monipuoliset palvelukeskukset.
- Jade-hanke ikääntyneille maahanmuuttajille ja Yhdessä kotikulmilla –hanke (Lyhyesti)
- Sirkka-Liisa Kivelä kertomaan ajankohtaisista tutkimuksista.

Eläkeläisjärjestöjen seminaarin aihe-ehdotusta pyydetään HEJ:ltä.[siht.lis.: pyydetty 11.4.2019/op]

11. Muut asiat

- Vaikuttaminen HSL:ään: hyväksyttiin työvaliokunnan esitys lähettää Hesariin jälleen mielipidekirjoitus lippujen seniorialennusasiasta, huhtikuun aikana.
- Suomi-areenaan pyydetään eläkeläispariskuntaan kertomaan asumiseen liittyvistä asioista. Järjestetään Porissa 17.7.2019 klo 10-11. Kulut ja pieni palkkio maksetaan. Kokouksesta ei löytynyt vapaaehtoista. Lähetetään poissaoleville jäsenille viesti. [siht.lis.: asia järjestynyt/op]
- Pankit ovat luopumassa tunnuslukulistoista, pitäisikö asiaan ottaa kantaa? Taustalla on EU:sta tullut säädös, selvitetään taustaa. Jos säädös on direktiivitasoinen, ei kannanotoilla ole vaikutusta. Suomessa voidaan yrittää vaikuttaa siihen, että ikäihmiset voivat itsenäisesti hoitaa pankkiasioitaan. Finanssialan pilotti voi selvittää asiaa. [siht. lis.: kyseessä on EU:n maksupalveludirektiivi/op]
- Seniori-infon takaisinsoittopalvelu ei toimi.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.00.

Laura Varjokari

Puheenjohtaja

Heli Rantanen

kokouksen sihteeri

Outi Paulig

vanhusneuvoston sihteeri